

«Ο σκοινοβάτης»

του Ζαν Ζενέ από την Πειραματική Σκηνή του ΘΟΚ

Μετάφραση: Χριστόφορος Λιοντάκης. **Δημιουργική επεξεργασία κειμένου/σκοινοθεσία:** Κυριακή Μάλαμα. **Σκηνικά-κοστούμια:** Έλενα Κατσούρη.

Μουσική επιμέλεια: Κυριακή Μάλαμα.

Φωτισμοί: Γιώργος Κουκουμάς, Γρηγόρης Παπαγεωργίου.

Παίζουν: Νεοκλής Νεοκλέους, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος.

ΓΙΑ να γίνει ένα σκοινί έδαφος, μονοπάτι, κατεύθυνση, πόρεια, πρέπει να τεντωθεί. Να πετρώσει, να γίνει ατσάλι. Ίσα-ίσα να φτάνει στα άκρα. Να τρέμει από την ένταση. Να γίνει χορδή για μια μουσική στην οποία να ακούγεται ο κίνδυνος. Τότε μπορεί να το πατήσει ο σκοινοβάτης. Για να ανεβάσει κάποιος το «Σκοινοβάτη» του Ζενέ πρέπει να τεντώσει την παράστασή του σαν σκοινί. Να έχει σιγουριά, ακρίβεια και σταθερότητα στις κινήσεις του χωρίς όμως να απομακρύνεται από το χείλος του κενού. Να στοχεύει στην επίδειξη της δεξιότητας και να φλερτάρει με την πτώση.

Η παράσταση της Πειραματικής Σκηνής του ΘΟΚ βασίζεται στη διασκευαστική και σκηνοθετική πρόταση της Κυριακής Μάλαμα. Το στοίχημα ήταν ριψοκίνδυνο, αλλά αναμφίβολα κερδήθηκε. Η παράσταση είναι ειπωμένη με μια καταπληκτική θεατρική γλώσσα. Μερικές φορές τυχαίνει η σκηνική μορφή ενός δραματικού κειμένου να είναι απλώς αγωγός του λόγου του συγγραφέα. Όχι στη δουλειά της Κυριακής Μάλαμα. Εδώ τα εκφραστικά μέσα είναι τόσο καθαρά θεατρικά που μου φαίνεται αν το κείμενο της παράστασης

ήταν το πρωτότυπο γαλλικό, εγώ που δεν τα μιλώ, δεν θα την απολάμβανα λιγότερο. Ο διπτός κόσμος της σκηνής (το ομιχλώδες σπήλαιο του Αφηγητή-Ζενέ και το λαμπερό προσκήνιο του Σκοινοβάτη) έχει να λύσει πρόβλημα ταυτότητας. Ποιο από τα δυο επίπεδα είναι αληθινό, ποιο πρεσβεύει την πραγματικότητα, ποιο το όνειρο; Πόσο απέχει η άκρα ταπείνωση του Ζενέ από την υπέροχη ανάταση του Σκοινοβάτη; Το ημιδιαφανές διαχωριστικό (σκηνικά της Έλενας Κατσούρη), ο σημαίνων δημιουργικός φωτισμός (Γιώργος Κουκουμάς, Γρηγόρης Παπαγεωργίου), οι προεκτάσεις της σκηνικής εικόνας με τις κινηματογραφικές προβολές εμπλούτιζαν την προοπτική. Η τοποθέτηση των δύο μορφών στο χώρο (ο ένας - πίσω, στο

βάθος, χαμηλά, ο άλλος - μπροστά, ψηλά) όχι μόνο εξέφραζε τις σχέσεις τους, αλλά και ενίσχυε την οπτική γωνιά του συγγραφέα.

Ο Αχιλλέας Γραμματικόπουλος στο δεύτερο κατά σειρά ντουέτο της σεζόν μετά από τις «Αινιγματικές προοπτικές». Έχει το χάρισμα να είναι ο καλός δευτεραγωνιστής, επειδή δε βρίσκεται σε άμιλλα με τους συναδέλφους του στη σκηνή, αλλά με τον εαυτό του, κάτι που είναι εχέγγυο της ανοδικής πορείας του στο ΘΟΚ.

Τα φώτα είναι στραμμένα στο Σκοινοβάτη Νεοκλή Νεοκλέους. Υπήρξε τυχερός (Δον Ζουάν, Τρέπλεφ, Φόουστ, «Εξω από την Πόρτα»), αλλά και άξιος αυτής της τύχης. Ο ρόλος του Σκοινοβάτη δεν είναι μόνο αλληγορία της γλυκειάς και τρομακτικής σύντομης διαδρομής μεταξύ της γέννησης και του θανάτου, αλλά και σύμβολο της υποκριτικής τέχνης. Ο Ηθοποιός ως σκοινοβάτης ακροβατεί μπροστά στο πλήθος που είναι έτοιμο να ψυχαγωγηθεί και με την πτήση, και με την πτώση του. Είναι ταυτόχρονα υπεράνω του κοινού του, αλλά και ο σαλτιμπάγκος του. Γνωρίζει καλά την τέχνη «να κάνει τη σκόνη χρυσόσκονη»

(Ζαν Ζενέ), αυτό είναι η ουσία του επαγγέλματός του. Ο Νεοκλής Νεοκλέους αντέχει τη συμπύκνωση του χώρου του στο σκοινί του σκοινοβάτη, αντέχει την ακραία έκθεσή του στο φως της προσοχής και της κρίσης μας.

Όπως μετά από τις παλιότερες συναντήσεις με τις «Δούλες» και με τους «Νέγρους» του Ζενέ, έτσι και τώρα υπάρχει η αίσθηση επαφής με κάτι αιχμηρό και σημαντικό.

Ο ΘΟΚ έκανε καλή επιλογή για την Πειραματική του Σκηνή. Η παράσταση αποτελεί προϊόν γόνιμης σύμπραξης των δημιουργών της, ένα ομαδικό στοίχημα στο οποίο ο καθένας συνέβαλε με την προσωπική του φιλοδοξία, την προσωπική του δίψα για την επιτυχία. ●